

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ครูผู้สอน ครูนจรักษ์ สุขเจริญ
ครูสุกฤณา นกเทียน

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้
๒. สามารถวิเคราะห์หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๓. ตระหนักถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิด
เรื่องทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญใน
ภูมิภาคของตนเอง ว่ามีอะไรบ้าง

การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.การอนุรักษ์ป่าไม้

๒.การพัฒนาแหล่งน้ำ

การอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ

๓.การพัฒนาที่ดิน

๔.การรักษาอากาศ

การอนุรักษ์ป่าไม้

การอนุรักษ์ป่าแบ่งออกเป็น
๒ ประเภท คือ **ป่าเพื่อเศรษฐกิจ**
เป็นการส่งเสริมการปลูกป่า
ผลิตไม้และของป่าเพื่อการค้าขาย

การอนุรักษ์ป่าไม้

และป่าเพื่อการอนุรักษ์ เป็นการกำหนดบริเวณป่าเพื่ออนุรักษ์ หรือเรียกว่า ป่าสงวน มีเจ้าหน้าที่ดูแลคุ้มครอง มีหลายรูปแบบ เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์ สวนพฤกษชาติ และ สวนรวมพันธุ์ไม้ เป็นต้น

ตัวอย่างการอนุรักษ์ป่าไม้

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เป็น
อุทยานแห่งชาติที่ตั้งขึ้นเป็น
แห่งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕
มีเนื้อที่ ๒,๑๖๘ ตารางกิโลเมตร

ตัวอย่างการอนุรักษ์ป่าไม้

ครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัด
นครราชสีมา นครนายก สระบุรี
และปราจีนบุรี สภาพทั่วไปเป็น
ป่าดิบ มีภูเขาและที่ราบ
ที่มีทุ่งหญ้าปกคลุม

ตัวอย่างการอนุรักษ์ป่าไม้

เขาใหญ่เป็นต้นน้ำของ
แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำบางปะกง
การประกาศเป็นเขตอุทยาน
เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลายป่า

ตัวอย่างการอนุรักษ์ป่าไม้

เป็นการรักษาป่า สัตว์ป่า
แหล่งน้ำ ดิน มีการสร้าง ถนน
บ้านพัก การวางสายไฟฟ้า
เพื่อให้บริการนักท่องเที่ยวควบคู่
กับการดูแลรักษาป่า

ตัวอย่างการอนุรักษ์ป่าไม้

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง
มีพื้นที่ ๒,๗๘๐ ตารางกิโลเมตร
มีอาณาเขตติดต่อระหว่าง
อำเภอบ้านไร่และอำเภอลานสัก
จังหวัดอุทัยธานี กับอำเภออุ้มผาง
จังหวัดตาก

ตัวอย่างการอนุรักษ์ป่าไม้

และติดต่อกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า
ทุ่งใหญ่นเรศวร ซึ่งอยู่ในพื้นที่
อำเภอสังขละบุรีและอำเภอทองผาภูมิ
จังหวัดกาญจนบุรี พันธุ์สัตว์ป่า
ที่รักษา เช่น กระทิง แรด กระซู่
ควายป่า นางอาย เลียงผา ชะนี และ
ไก่ป่า เป็นต้น

การพัฒนาแหล่งน้ำ

การใช้น้ำจากธรรมชาติใน
การดำรงชีวิต ในปัจจุบันนี้จะพบ
สภาพน้ำท่วมกับน้ำแล้งสลับกัน
ในฤดูฝนน้ำจะท่วมบ้านเรือน
ไร่นาเรือกสวนเสียหาย

การพัฒนาแหล่งน้ำ

แต่พอถึงฤดูร้อนประชากรจะ
ประสบภัยแล้ง ขาดน้ำใน
การเพาะปลูก บางพื้นที่ต้องไปหา
น้ำจากแหล่งอื่นมาใช้ใน
ชีวิตประจำวัน

การพัฒนาแหล่งน้ำ

รัฐบาลและหน่วยงานราชการได้
พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อให้ทุกภาคมีน้ำใน
การบริโภค อุปโภคและการเกษตร
อย่างพอเพียง โดยมีการสร้างเขื่อน
และอ่างเก็บน้ำโดยทั่วไป

การพัฒนาที่ดิน

<https://www.oae.go.th/view/1>

พื้นที่ในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นที่ดินที่
ใช้ในการเกษตร เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๘
มีพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ
ร้อยละ ๒๔.๕ มีป่าไม้ประมาณ
ร้อยละ ๕๓.๒๒ ของพื้นที่ทั้งประเทศ

การพัฒนาที่ดิน

แต่ใน พ.ศ. ๒๕๕๐ มีพื้นที่ทาง
การเกษตรประมาณ
ร้อยละ ๔๐.๖๕ ส่วนพื้นที่ป่าไม้
ลดลงเหลือประมาณร้อยละ ๓๒.๖

การพัฒนาที่ดิน

สำหรับที่ดินนั้น รัฐบาลดำเนิน
การปฏิรูปที่ดินเพื่อให้เกษตรกรมีที่ดิน
ทำกินโดยจัดที่ดินของรัฐและที่ดิน
ที่มีผู้บริจาคให้การเกษตรที่ไม่มีที่ดิน
เข้าไปประกอบอาชีพ

การพัฒนาที่ดิน

การพัฒนาเนื้อดินนั้น เป็นหน้าที่ของ
ผู้ใช้ดินที่จะช่วยกันรักษาให้ดินมี
คุณภาพ เช่น ไม่ขุดหน้าดินอันมี
สารอาหารสำหรับพืชไปขายเพื่อใช้
ในการถมที่สร้างอาคาร บ้านเรือน

การพัฒนาที่ดิน

ต้องมีการบำรุงดินเพื่อให้ดินอุดมสมบูรณ์ โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก การปลูกพืชคลุมดินเพื่อไม่ให้พัดพาหน้าดินไปกับกระแสน้ำ

การรักษาอากาศ

ปัจจุบันมีการปรับปรุงการผลิตน้ำมันที่ใช้ใน
เครื่องยนต์ให้มีส่วนผสมของวัสดุธรรมชาติ
ไม่เป็นพิษต่อสิ่งแวดล้อม หรือลดสารตะกั่ว
จากการเผาไหม้ให้น้อยลง

การรักษาอากาศ

ส่วนเกษตรกรที่เลี้ยงสัตว์ เช่น
ฟาร์มสุกร หรือ ฟาร์มโคนม ต้องรักษา
ความสะอาดไม่ให้มีกลิ่นรบกวน

การรักษาอากาศ

<https://www.urbaneco.org>

การรักษาสิ่งแวดล้อมและ
ทรัพยากรธรรมชาติ มิได้เป็นหน้าที่
ของรัฐบาลหรือหน่วยงานใด
หน่วยงานหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็น
หน้าที่ของเราทุกคน

ตัวอย่างวิธีการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในภูมิภาคต่าง ๆ

ภาคเหนือ

<https://mgronline.com/travel/detail/9630000088400>

๑. ทำเกษตรขั้นบันไดเพื่อป้องกันดินพังทลาย
๒. ไม่ตัดไม้ทำลายป่า
๓. ปลุกพืชคลุมดิน
๔. ส่งเสริมให้มีการปลูกป่าและขยายพื้นที่อนุรักษ์ป่า

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. สร้างแหล่งเก็บน้ำให้กระจายตลอดทั้งพื้นที่
๒. ดินทรายไม่กักเก็บน้ำ และสูญเสียธาตุอาหารในดินง่าย
ต้องเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์และวัสดุที่ละเอียดลงไป เพื่อให้มีอนุภาคดิน
ที่ละเอียดมากขึ้น เพื่อจะได้ดูดซับความชื้นและธาตุอาหารไว้

ภาคกลาง

๑. ไม่ปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำ
๒. ขุดลอกคูคลองที่มีน้ำตื้น
๓. ใช้ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก
เพื่อเป็นการบำรุงดิน

ภาคตะวันออก

๑. กำหนดพื้นที่การเพาะปลูก
ที่แน่นอนควบคุมการลักลอบตัดไม้
๒. แก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้
ด้วยการสร้างอ่างเก็บน้ำ

ภาคตะวันตก

๑. ส่งเสริมการอนุรักษ์ป่าไม้
๒. ควบคุมเรือประมงในการใช้อวนลากและอวนรุนในเขตน้ำตื้นชายฝั่งทะเล เพื่ออนุรักษ์ปะการัง และการสูญพันธุ์ของสัตว์ทะเลบริเวณชายฝั่ง

ภาคใต้

๑. ออกมาตรการควบคุม
การทำประมงชายฝั่ง
๒. แก้ดินกรดบริเวณที่ลุ่มชายฝั่งทะเล
ด้วยการใช้ปูนมาร์ล และปูนขาวแก้
ความเป็นกรดของดิน

ชั้นปฏิบัติ

คำชี้แจง : ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๗
เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงานที่ ๗
เรื่อง การอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๗
เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๒. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตาม
ความเหมาะสม

ใบงานที่ ๗ เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑๓ เรื่อง ห่วงแหนสิ่งแวดล้อม
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
รายวิชา สังคมศึกษา รหัส ส๑๕๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

คำชี้แจง : ให้นักเรียนบอกแนวทางการแก้ปัญหาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก การทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	แนวทางการแก้ปัญหา
๑. ปัญหาน้ำเสีย	
๒. ปัญหาภาวะโลกร้อน	
๓. ปัญหาภัยแล้ง	
๔. ปัญหาดินถล่ม	
๕. ปัญหาตัดไม้ทำลายป่า	
๖. ปัญหาขยะมูลฝอย	
๗. ปัญหาโลกร้อน	

ใบงานที่ ๗

ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำลาย สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	แนวทางการแก้ปัญหา
๑. ปัญหาน้ำเสีย	
๒. ปัญหาน้ำท่วม	
๓. ปัญหาภัยแล้ง	
๔. ปัญหาดินถล่ม	
๕. ปัญหาตัดไม้ทำลายป่า	
๖. ปัญหาขยะมูลฝอย	
๗. ปัญหาโลกร้อน	

ปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำลาย สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	แนวทางการแก้ปัญหา
๑. ปัญหาน้ำเสีย	บำบัดน้ำก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำ
๒. ปัญหาน้ำท่วม	การปลูกป่าบริเวณต้นน้ำ
๓. ปัญหาภัยแล้ง	การปลูกป่า สร้างฝายเพื่อสร้างแหล่งน้ำ
๔. ปัญหาดินถล่ม	การปลูกพืชคลุมหน้าดินและอนุรักษ์ป่า
๕. ปัญหาตัดไม้ทำลายป่า	เพิ่มพื้นที่ป่าสงวน แก้ไขกฎหมาย
๖. ปัญหาขยะมูลฝอย	ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่สิ้นเปลือง รีไซเคิล
๗. ปัญหาโลกร้อน	ประหยัดทรัพยากร อนุรักษ์ธรรมชาติอย่างเป็นระบบ

ชั้น ป.๕ - ป.๖ ภาคเรียนที่ ๒

แบบประเมินตนเอง

ชื่อ : _____ สกุล : _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓๓ เรื่อง หวงหนลิงแฉดล้อม

๑. ประเมินการเรียนรู้ของตนเอง

กาเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความสามารถของแต่ละกิจกรรมที่นักเรียนคิดว่าทำได้ตามระดับการประเมินเหล่านี้
ระดับความสามารถ : ดีมาก ดี ค่อนข้างดี พอใช้ ปรับปรุง

ที่	รายการ	ระดับความสามารถ				
		ดี มาก	ดี	ค่อนข้างดี	พอ ใช้	ปรับปรุง
๑	สามารถวิเคราะห์คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ					
๒	สามารถบอกคุณค่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
๓	สามารถวิเคราะห์ผลกระทบจากการทำลายสิ่งแวดล้อม					
๔	สามารถวิเคราะห์ผลจากการรักษาสิ่งแวดล้อม					
๕	สามารถบอกขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม					
๖	สามารถวิเคราะห์แนวทางการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมได้					
๗	สามารถวิเคราะห์หลักการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					

หมายเหตุ : ครูสังเกตพฤติกรรมการใช้การให้เขียนประเมินตนเอง

๒. สิ่งที่ยังไม่เข้าใจ / ยังทำไม่ได้ดี คือ..... (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

๓. สิ่งที่ยังคงจะทำให้ดีขึ้นในการเรียนหน่วยต่อไป (สามารถเขียนได้มากกว่า ๑ อย่าง)

แบบประเมินผลตนเอง

สรุปบทเรียน

มนุษย์เป็นตัวละครสำคัญที่ทำให้ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคมีการเปลี่ยนแปลงไป
โดยการเปลี่ยนแปลง มีทั้งการรักษาและทำลาย
ผลของการทำลายย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่าง ๆ ตามมา
ดังนั้นเราต้องช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

